

Biopsychosociale
doelen
bepalen en SMART
formuleren

Biopsychosociale
doelen?

WAT?

Doelen
die de biopsychosociale visie op
gezondheidszorg aanhangen en
beantwoorden aan de criteria
van kwaliteitsvolle
gezondheidszorg

Wat is kwaliteitsvolle gezondheidszorg?

- holistisch
- cliëntgericht
- contextueel
- versterkend/empowerment
- inclusief

gericht op kwaliteit van leven

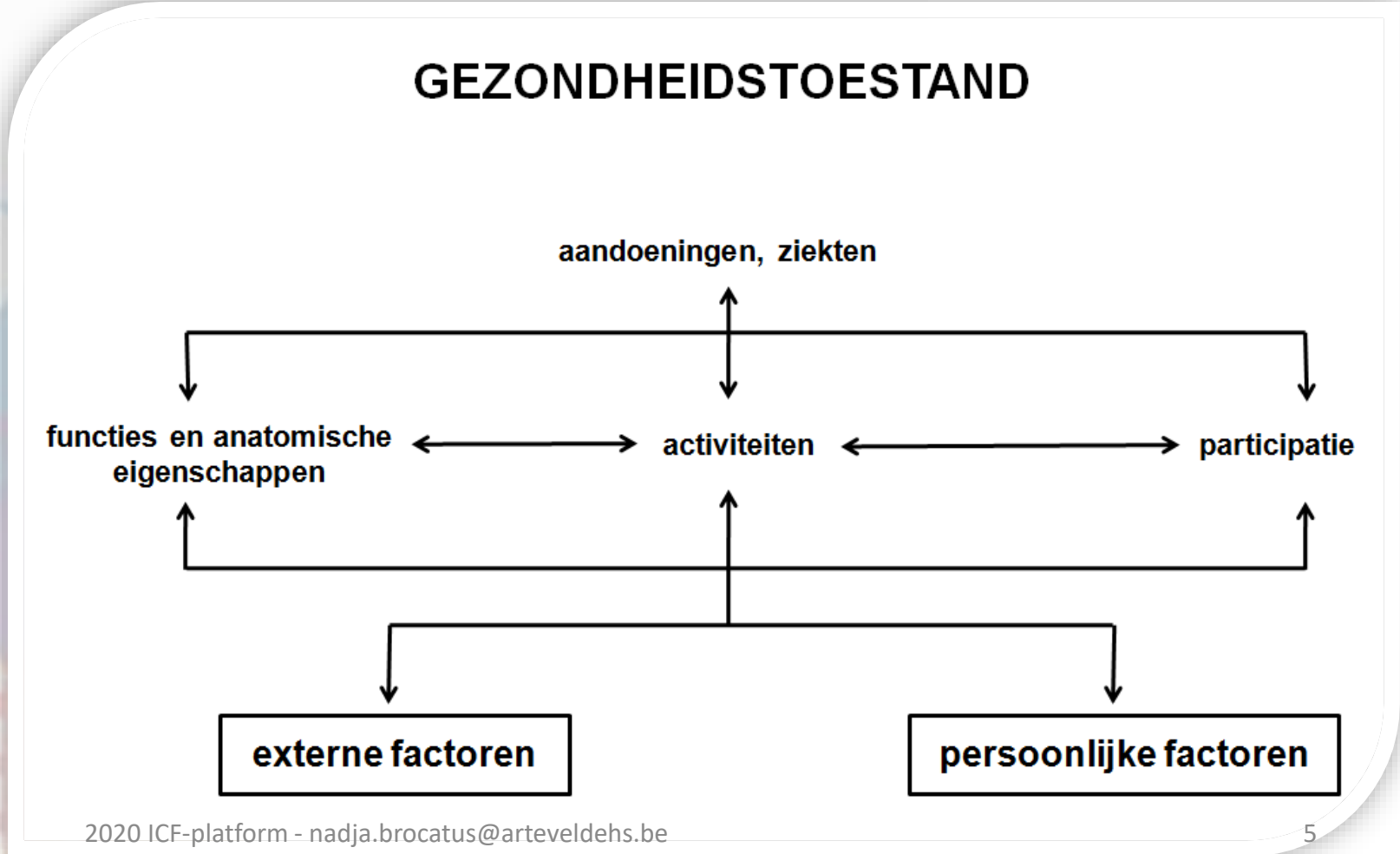

Doen we aan
kwaliteitsvolle
gezondheidszorg als
we BPS-redeneren
met ICF als tool?

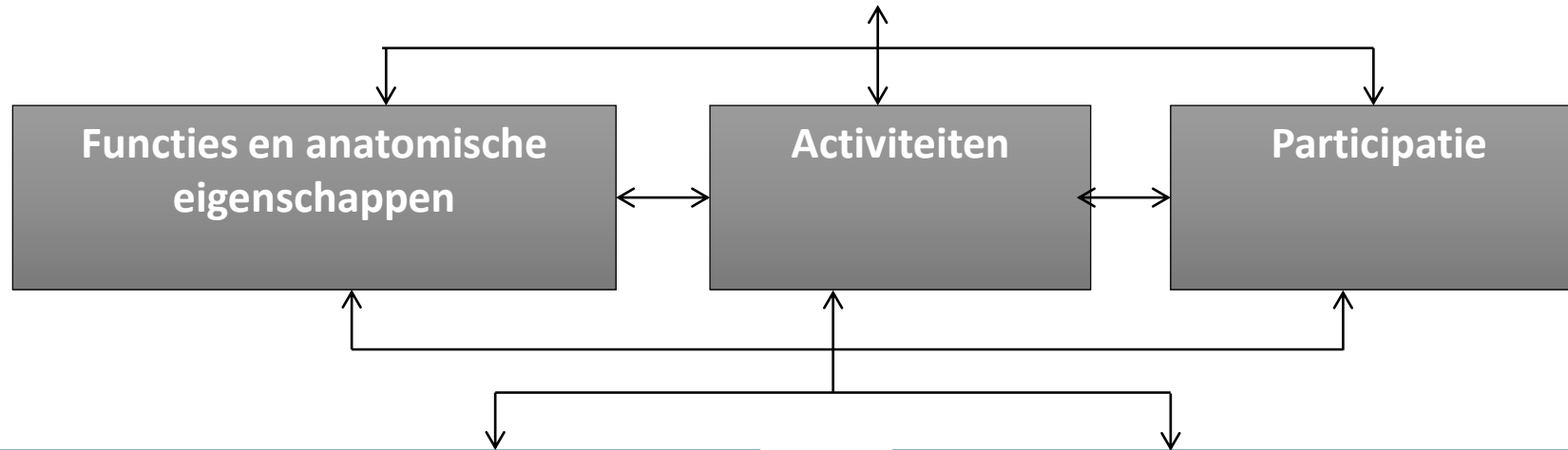

Ja, op voorwaarde dat...

Holistisch?

Cliëntgericht? Ja, op voorwaarde dat...!

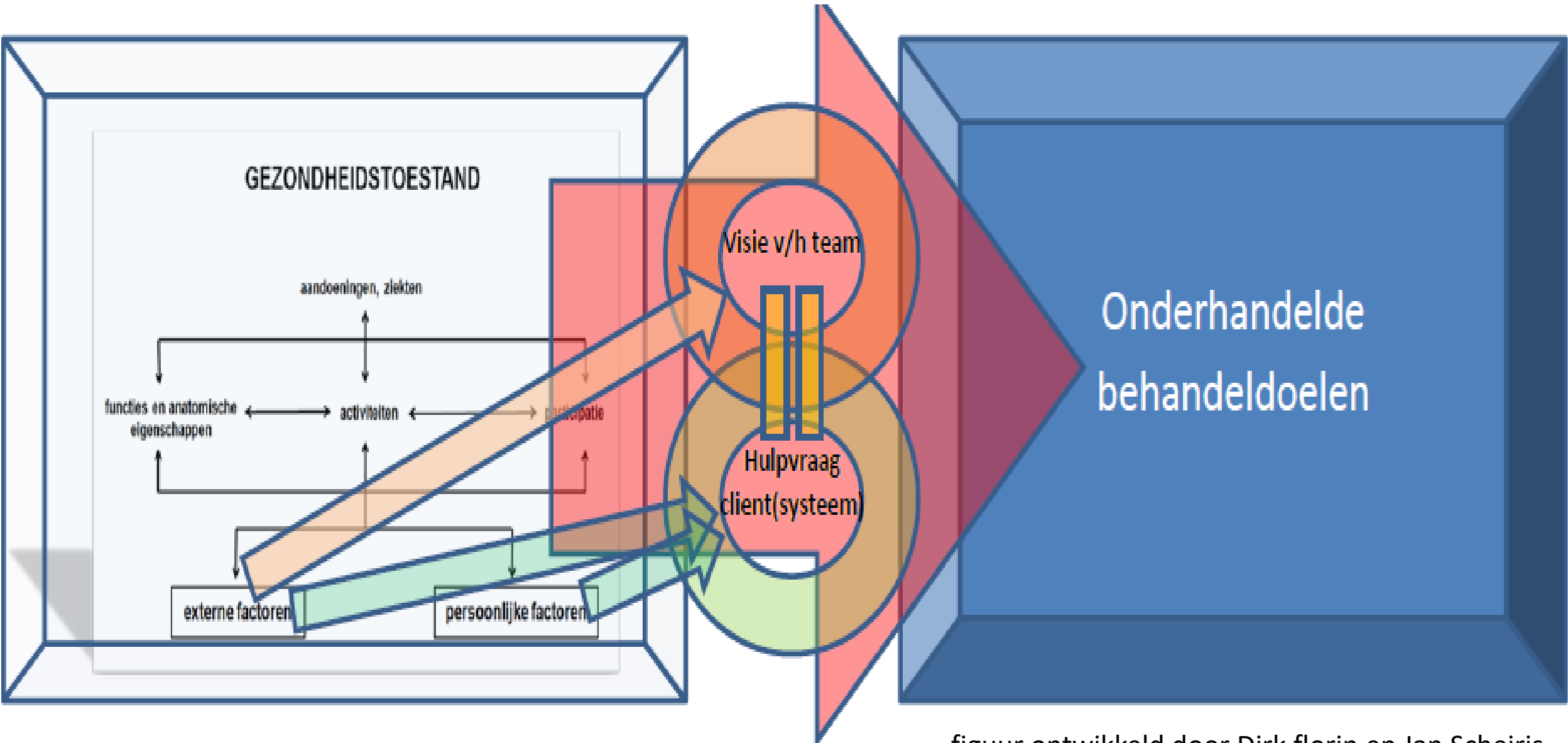

Externe factoren

- Wensen, verwachtingen, doelen van de omgeving (= **hulpvragen**):
 - ouders
 - leerkrachten
 - broers en zussen
 - zorgverleners
 - ...

Persoonlijke factoren

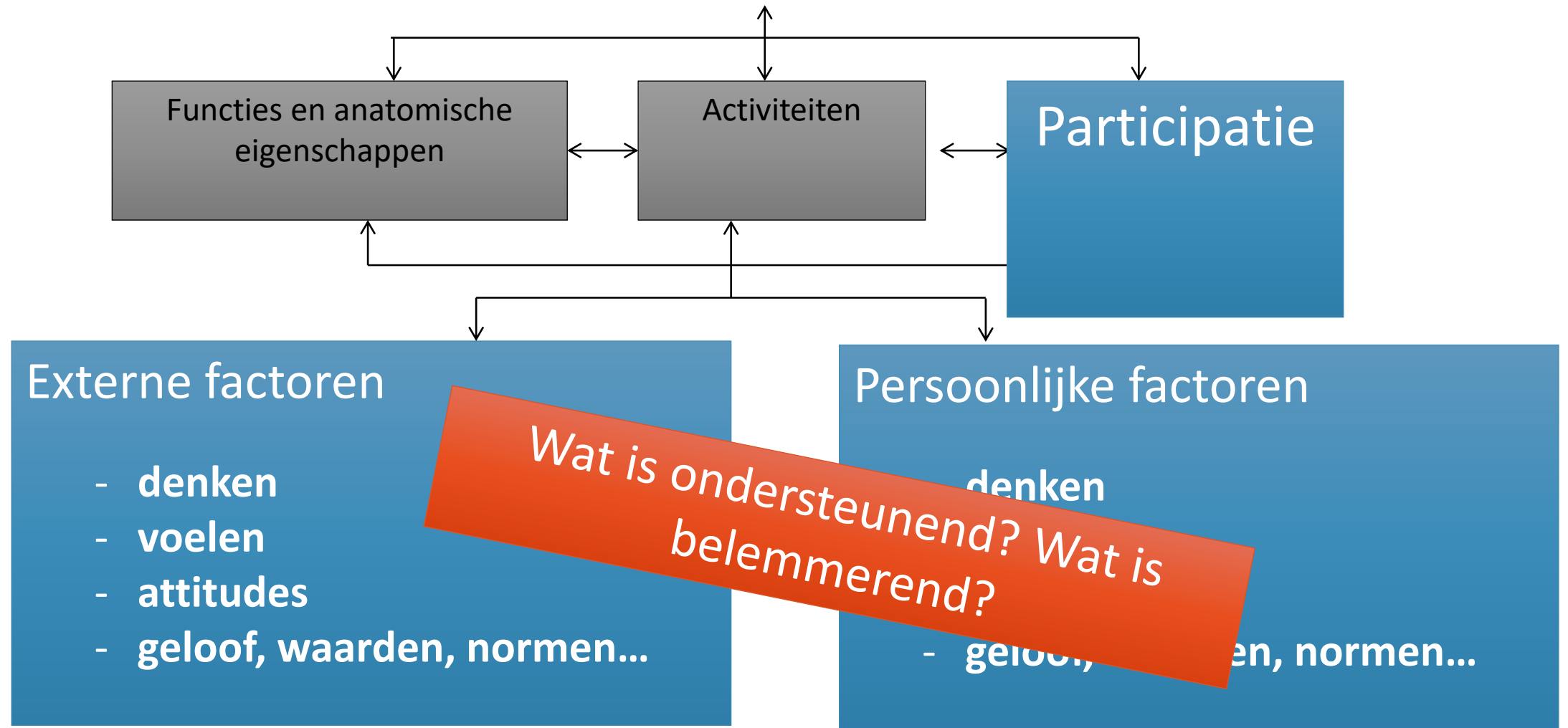
- Wensen, doelen, verwachtingen (= **hulpvragen**)
- Denken en voelen
- Attitudes
- ...

figuur ontwikkeld door Dirk florin en Jan Scheiris

Van categoriale en handelingsgerichte diagnostiek naar behandelplan: afstemming professionele visie op het functioneren en hulpvraag cliënt(systeem)

Contextueel gericht? Ja, op voorwaarde dat...!

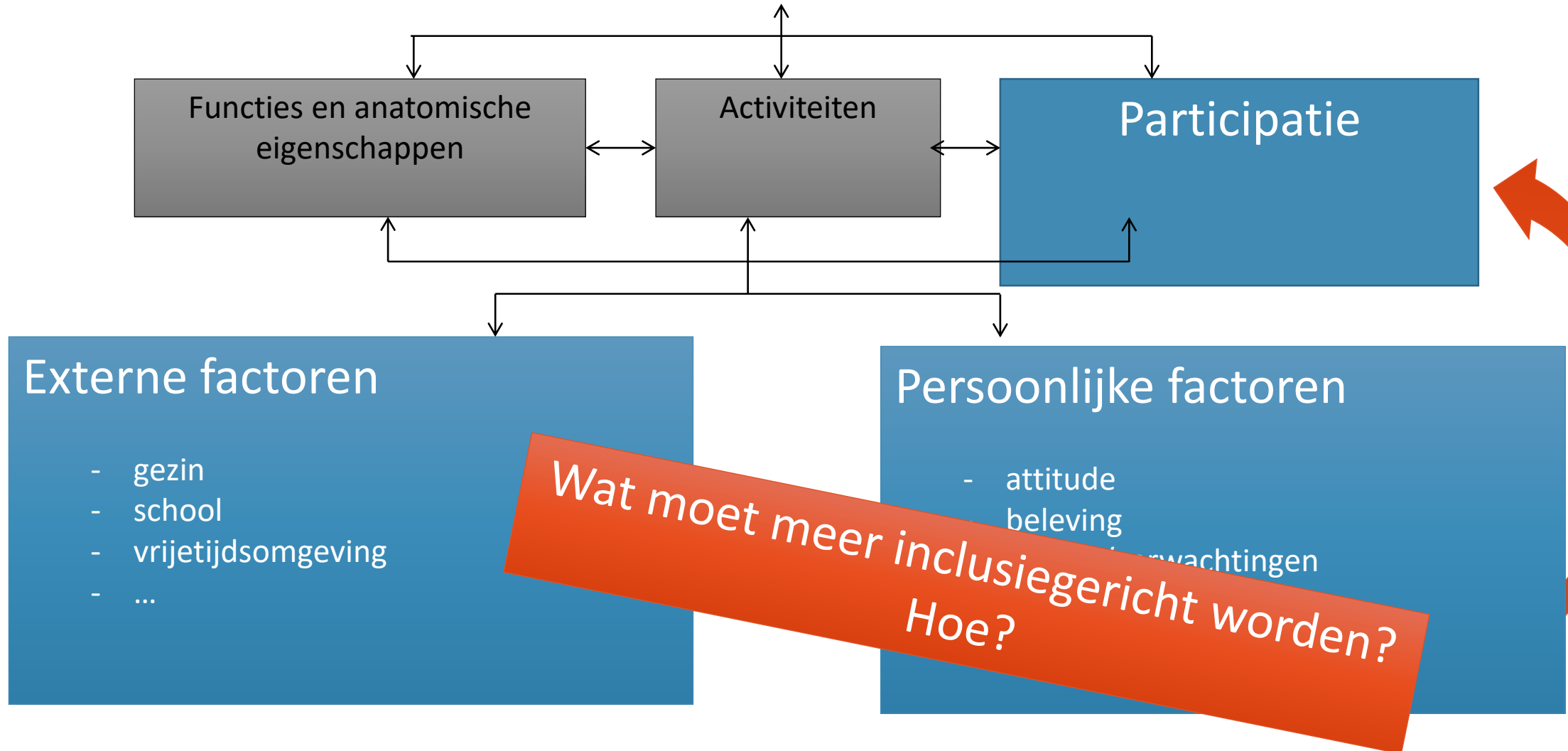

Empowerend? Ja, op voorwaarde dat je...

- de cliënt inzicht geeft in jouw visie op het totale functioneren met de beïnvloeding van de externe en persoonlijke factoren
- jouw visie matcht met de hulpvragen en hun visie
 - in overleg treedt en bijstuurt
- gezamenlijke doelen formuleren/onderhandelen

Inclusie? Ja, op voorwaarde dat...!

Gericht op kwaliteit van leven?

- gericht op de werkelijke hulpvragen
- gericht op het optimaliseren van de participatie

Beantwoordt het
biopsychosociaal redeneren
met ICF als tool aan de criteria
van kwaliteitsvolle
zorgverlening?

Ja!

Op voorwaarde dat ...

Biopsychosociale
doelen

Hoe?

Vanuit het ICF-schema

Gericht op de hulpvragen

- Persoonlijke factoren
- Externe factoren

Doelen op niveau van

- **Persoonlijke factoren**
- **Externe factoren**
- **Participatie**
- **Activiteiten**
- **Functies**

Wat helpt?

Geen doelen voor
zorgverleners!

wel voor cliënt en
cliëntstelsysteem

- trainen van visueel-ruimtelijke vaardigheden
- oefenen van de leesvaardigheden op niveau AVI 3
- oefenen van het evenwicht

Bijvoorbeeld

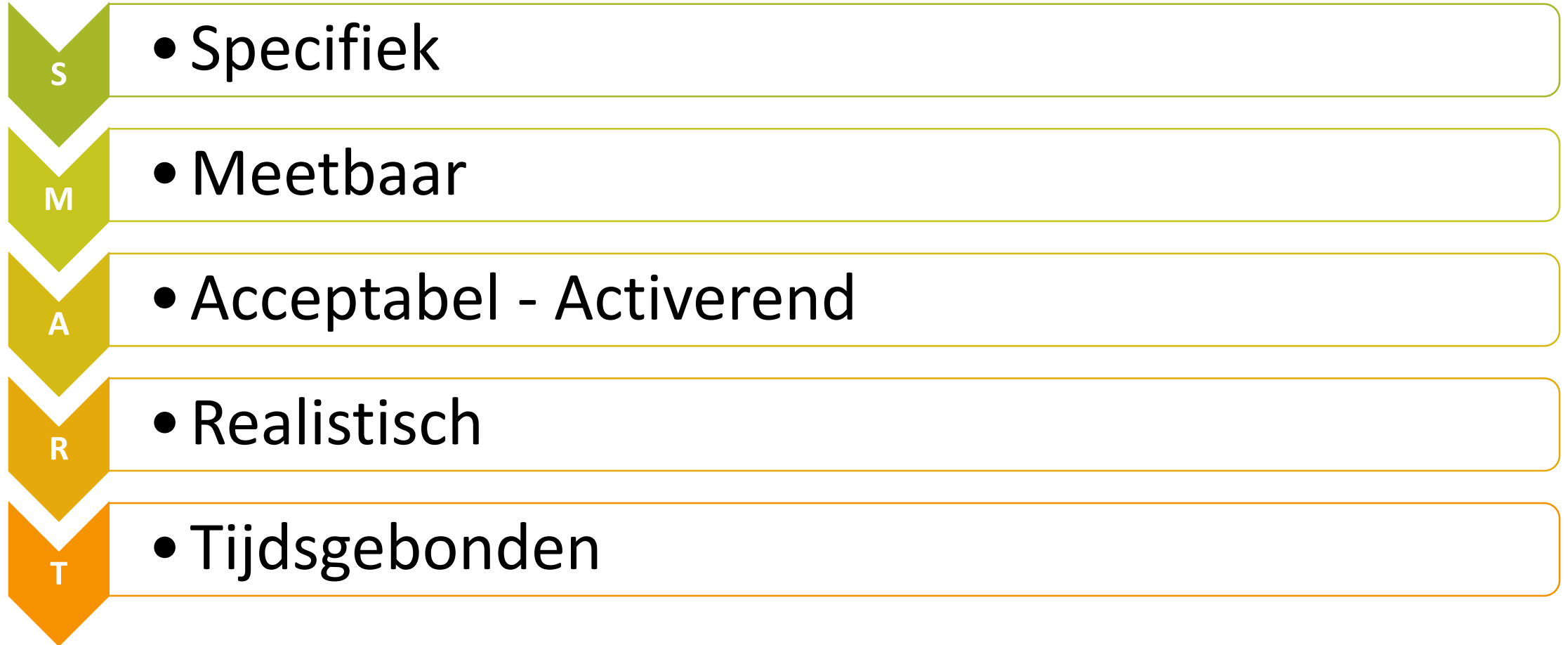
= een actie (geen doel) voor de
zorgverlener

= een doel voor de cliënt

trainen van de balvaardigheid

Jan slaagt er in om in 2/3^{de}
van de kansen de bal te
vangen tijdens een balspel in
de turnles tegen ...

Het SMART formuleren van doelen

S van Specifiek

= zo concreet, specifiek mogelijk

- Peter stapt op trappen.
- *Peter neemt (begin april) de trap met steun van de trapleuning en met bijzetten van de voet in zijn thuissituatie.*

M van Meetbaar

= observeerbaar, te testen, ...

- De ouders ondersteunen de taalontwikkeling van hun kind.
- *De ouders gebruiken de VAT-principes in de therapieruimte in een spel met hun kind.*

M van Meetbaar

= observeerbaar, te testen, ...

- Jan lost optelsommen tot 20 op.
- *Jan lost 8 van de 10 optelsommen zonder brug tot 20 correct op.*

M van Meetbaar

→ observeerbaar

→ testbaar

→ op basis van ervaringen

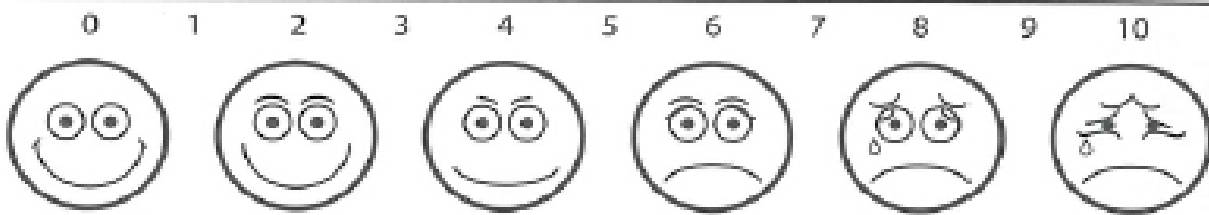
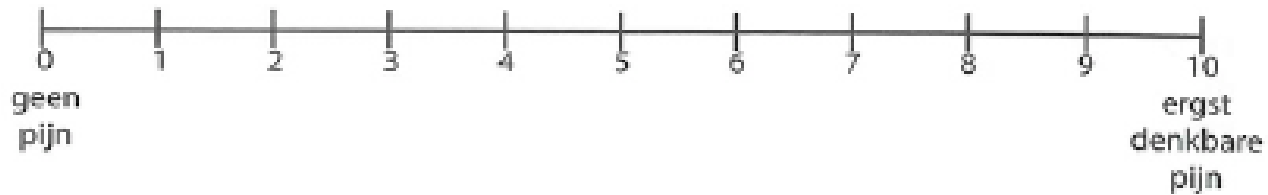
→ interview: vraaggestuurd/cliëntgericht...

- Evolutie-onderzoek
 - testen
 - interviews
- Tijdens de behandeling
 - De cliënt zelf observeert, ervaart en rapporteert.
 - De omgeving van de cliënt observeert, rapporteert.

M van Meetbaar

- 0 Ik heb deze vaardigheid NOG NOOIT UITGEVOERD
- 1 Ik ben tot nu toe NOOIT TEVREDEN over mijn uitvoering van deze vaardigheid
- 2 Ik ben tot nu toe slechts ÉÉN TOT ENKELE KEREN TEVREDEN over mijn uitvoering van deze vaardigheid
- 3 Ik ben IN DE HELFT VAN DE SITUATIES TEVREDEN over mijn uitvoering van deze vaardigheid
- 4 Ik ben OP EEN ENKELE KEER NA ALTIJD TEVREDEN over mijn uitvoering van deze vaardigheid
- 5 Ik ben ALTIJD TEVREDEN over mijn uitvoering van deze vaardigheid

M van Meetbaar

Visueel Analoge Schaal (VAS) voor pijn. Boven de cijferschaal, onder de overeenkomstige 'smileys'.

VAS-Schaal:

Waardering van de ernst van de belemmering die ondervonden wordt in de klas als gevolg van de geobserveerde problematiek (1 = geen belemmering, 10 = zeer grote belemmering).

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

A van Activerend/Acceptabel

Acceptabel = *therapie-doelen moeten gedragen worden door therapeut en cliënt en cliëntstelsel*

- *Gevolg: therapiedoelen ONDERHANDELEN*
- Dit principe wordt (vaak) niet opgenomen in de formulering.

A van Activerend/Acceptabel

Activerend = *therapie*doelen moeten de cliënt activeren.

- *Bijv.*
 - *Pieter lost zijn problemen op.*
 - *Pieter pakt het pestgedrag op school aan door de methodiek die hij aangeleerd heeft stap voor stap te volgen.*

R van Realistisch

Therapie doelen moeten haalbaar zijn.

- = ... *binnen de verwachtingen en mogelijkheden met een normale inzet en inspanning...*
- wordt niet opgenomen in de formulering.

T van Tijdsgebonden

Therapiedoelen moeten een duidelijke startdatum en einddatum hebben.

- Het geeft een deadline, maar ook het tijdstip voor evaluatie.
- Check op je KR: klopt je hypothese, je prognose?

Waarom SMART?

- *Therapie starten is veel gemakkelijker dan therapie stoppen...*
- *'...een **SMART-doelstelling** is **richtinggevend**: het geeft aan **wat** je wil bereiken en **hoe** je dat wil bereiken. Bovendien wordt aangegeven welke resultaten **wanneer** moeten bereikt worden...'*
- *'Door een **doelstelling SMART** te **formuleren** is de kans groter dat er in de **praktijk** iets van terecht komt.'*
- **Door doelstellingen SMART te formuleren wordt de behandeling transparant gemaakt voor de cliënt.**
→ **EMPOWERMENT**

Hoe kleiner de doelen, hoe SMART-er

Revalidatieplandoelen zijn minder SMART te formuleren dan disciplinespecifieke doelen.

revalidatie(plan)doelen \neq behandel(plan)doelen

- transdisciplinaire doelen
 - einddoelen?
 - termijndoelen?
- minder SMART

- disciplinespecifieke doelen
- zo SMART mogelijk

T = termijn

hoe korter \rightarrow hoe SMART-er

hoe langer \rightarrow hoe minder SMART

Bijvoorbeeld

Revalidatieplandoel:

- Joren speelt samen met andere kinderen op de speelplaats.

Behandeldoelen:

- Joren vraagt aan kinderen op de speelplaats of hij mee mag spelen.
- Joren verwoordt de spelregels en de consequenties ervan, nl. dat er een winnaar en een verliezer is.
- Joren reageert tolerant bij het verliezen van een spel op de speelplaats.

Het proces 'SMARTER'

SMART is an acronym guiding **the nature of rehabilitation goals** themselves,
whereas **SMARTER** guides a **collaborative goal setting process**.

➔ '...SMART goals can be negotiated in a **SMARTER** way.'

The SMARTER goal setting Framework

Hersh, Worrall, Howe, Sherratt & Davidson (2012). SMARTER goal setting in aphasia rehabilitation. *Aphasiology*, 26 (2), 220-233.

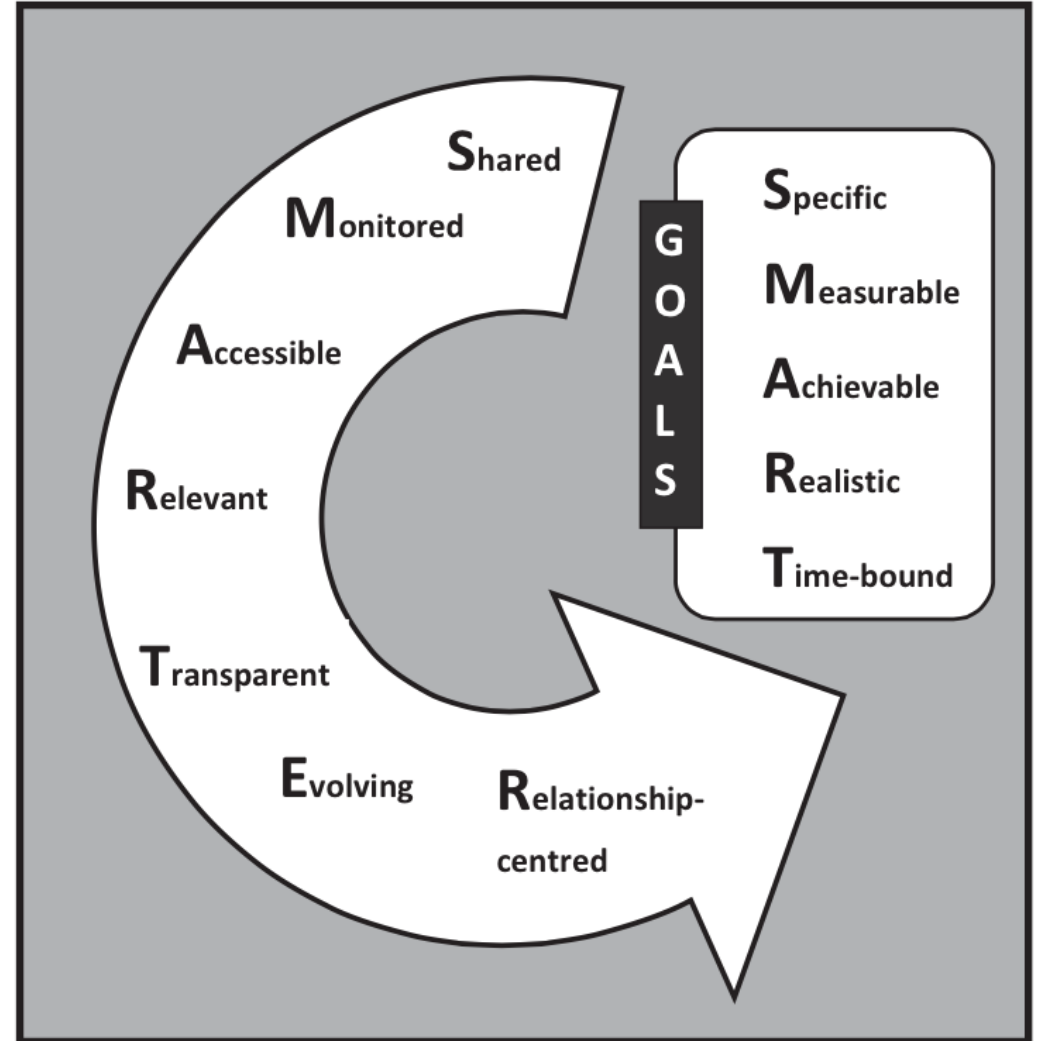

Figure 1. The *SMARTER* goal setting framework.

Shared

- Shared decision making

- Aan de hand van **ICF**
 - Concept verduidelijken
 - Doelen 'ruw' **bespreken, overleggen, bepalen, ...** en **visualiseren** binnen de verschillende componenten van het ICF
 - SMART formuleren

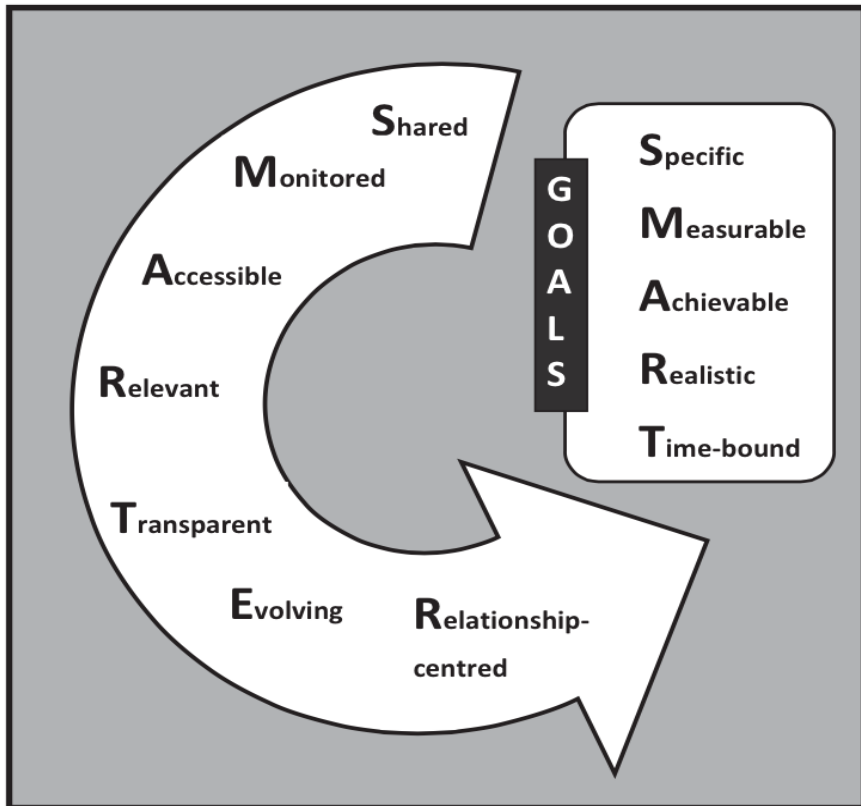

Figure 1. The *SMARTER* goal setting framework.

Monitored

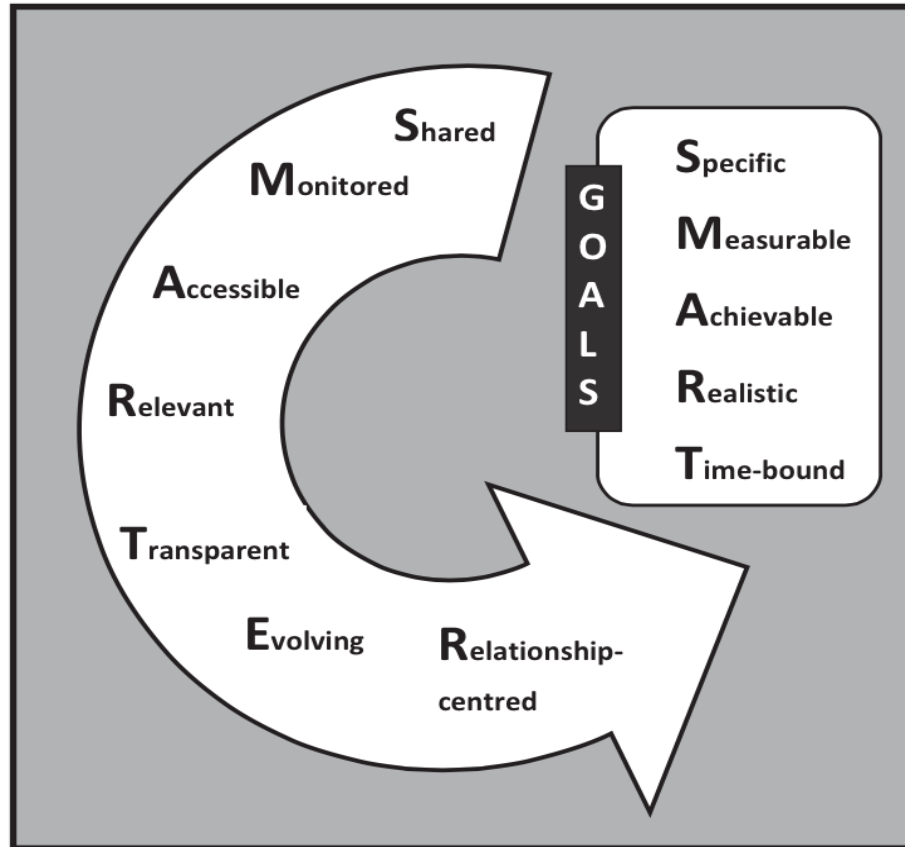

Figure 1. The *SMARTER* goal setting framework.

- Constante evaluatie
- Kwalitatief en kwantitatief
 - Tevredenheidsvragenlijst...
- Voordelen?

Eigen vragenlijst

- *Aan welke doelen hebben we al gewerkt? Schrijf op wat hierbij in je opkomt.*
- *Geef aan of je vindt dat deze doelen gerealiseerd zijn en in welke mate:*
 - *onvoldoende*
 - *voldoende*
 - *goed*
 - *prima*
- *Geef ook aan of je nog wilt werken aan deze doelen of niet.*
- ...

Accessible

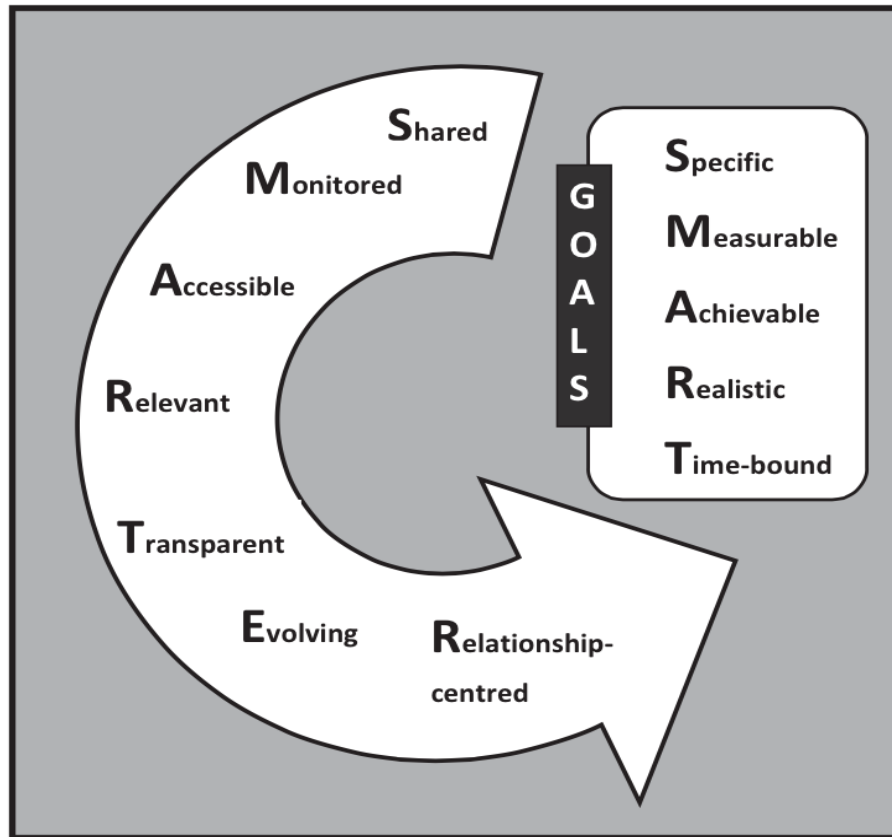

Figure 1. The *SMARTER* goal setting framework.

Maak verslagen in begrijpelijke taal (mentsentaal, ICF-taal) niet in vakjargon (stoornistaal).

Relevant

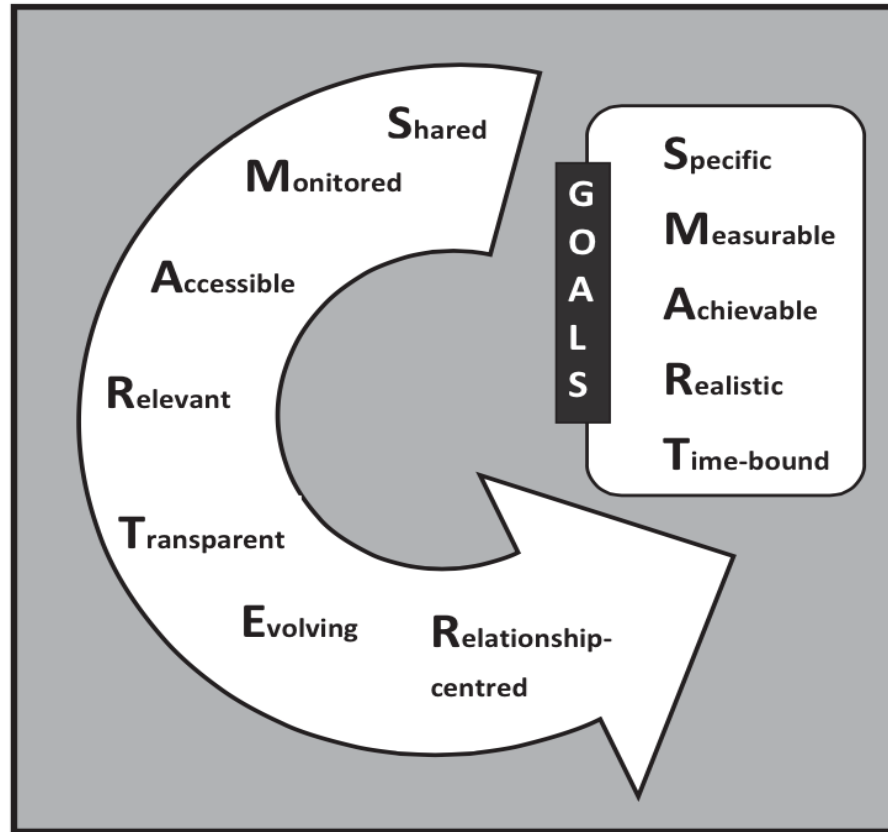

Figure 1. The *SMARTER* goal setting framework.

Therapiedoelen moeten **relevant** zijn voor de cliënt en zijn omgeving

- **Real-life context**

- huisbezoek overwegen
 - praten met mensen uit de omgeving
 - transfer bewerkstelligen
-
- nood aan **zicht op activiteiten** en **participatie** (logboek, vragenlijsten, ...)

Opdracht overzicht activiteiten

Noteer gedurende een bepaalde periode je dagelijkse activiteiten. Maak op het einde van de periode een overzicht van al je activiteiten en beoordeel ze op de vier schalen.

Legende: □ (geen) tot □ □ □ □ □ (heel veel) ↑ (meer) = (geen verandering) ↓ (minder)

Activiteiten	Tijd per week: Hoeveel?	Genot: Plezierig?	Betekenis: Belangrijk?	Wens voor toekomst: verandering?
	___ uur	□ □ □ □ □	□ □ □ □ □	↑ = ↓
	___ uur	□ □ □ □ □	□ □ □ □ □	↑ = ↓
	___ uur	□ □ □ □ □	□ □ □ □ □	↑ = ↓
	___ uur	□ □ □ □ □	□ □ □ □ □	↑ = ↓
	___ uur	□ □ □ □ □	□ □ □ □ □	↑ = ↓
	___ uur	□ □ □ □ □	□ □ □ □ □	↑ = ↓
	___ uur	□ □ □ □ □	□ □ □ □ □	↑ = ↓

Transparent

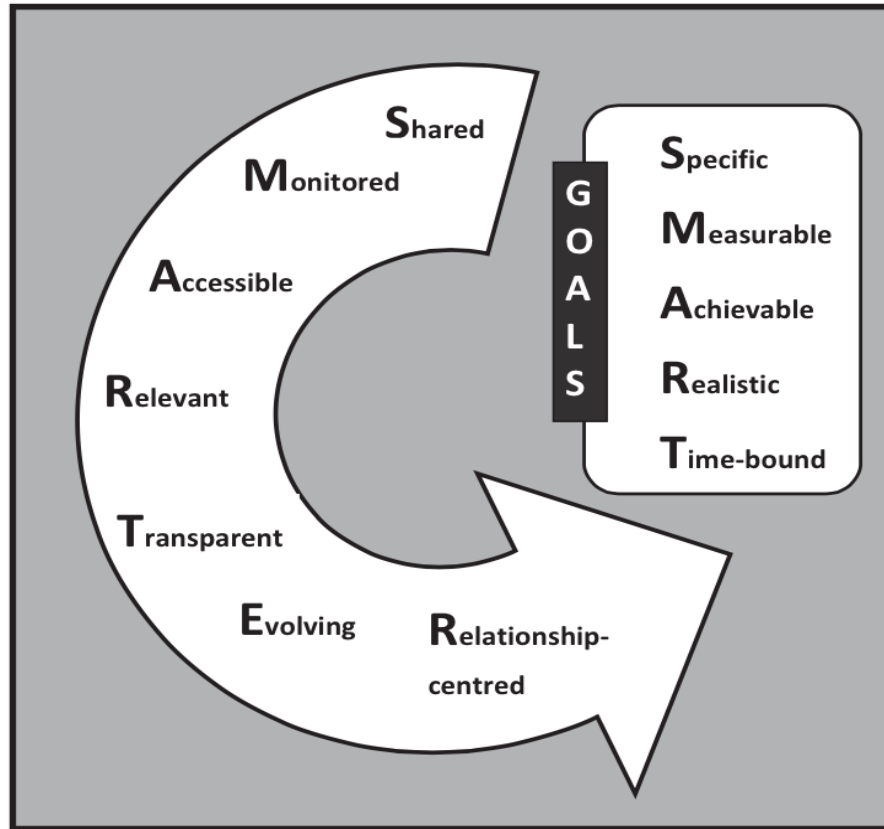

Figure 1. The *SMARTER* goal setting framework.

Verduidelijk steeds de link tussen de oefeningen en de doelstellingen

- **Wat** doen we **waarom** en **hoe**?
- = **de rationale** van de behandeling

Evolving

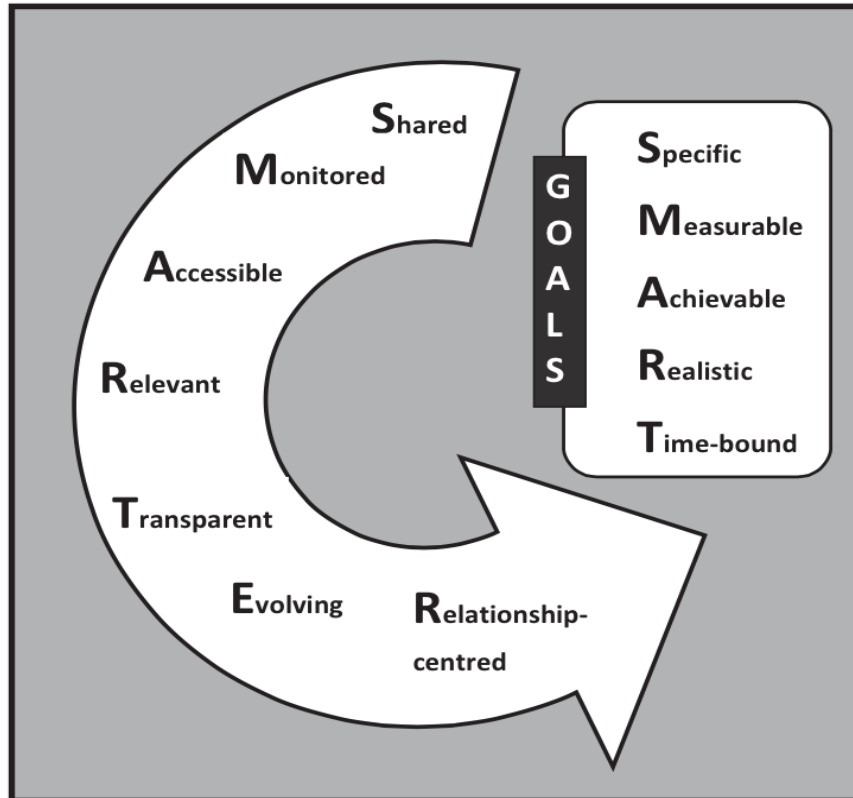

Figure 1. The *SMARTER* goal setting framework.

- **Doelen veranderen** voortdurend
 - Verschillende **prioriteiten** op verschillende momenten
- Cliënten moeten KANS krijgen om te **vragen** om **doelen** te **herbekijken** → **therapierichting te wijzigen**.

Relationship-centred

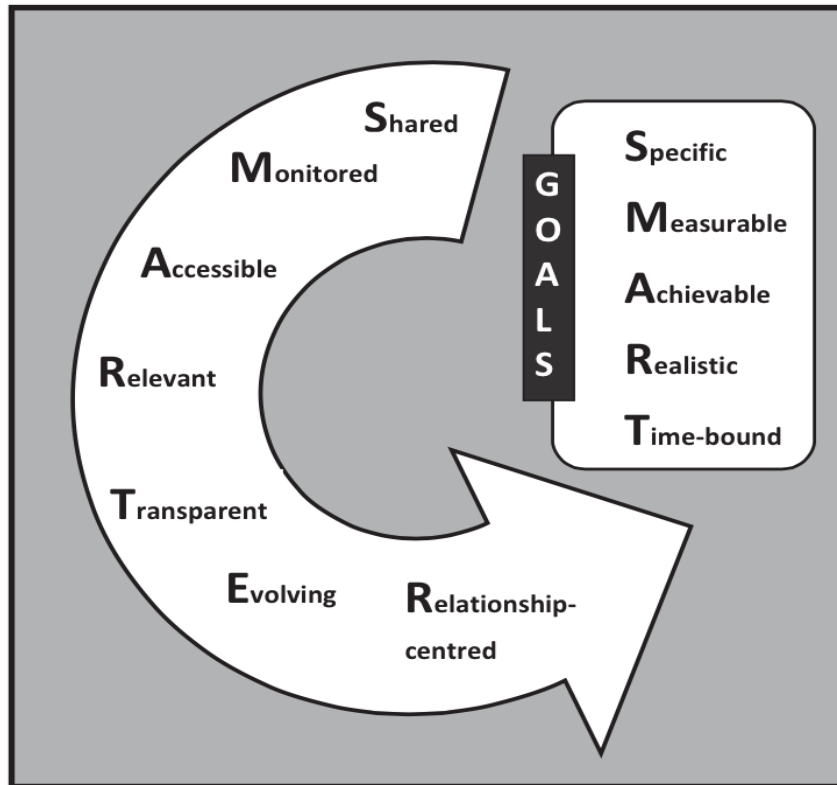
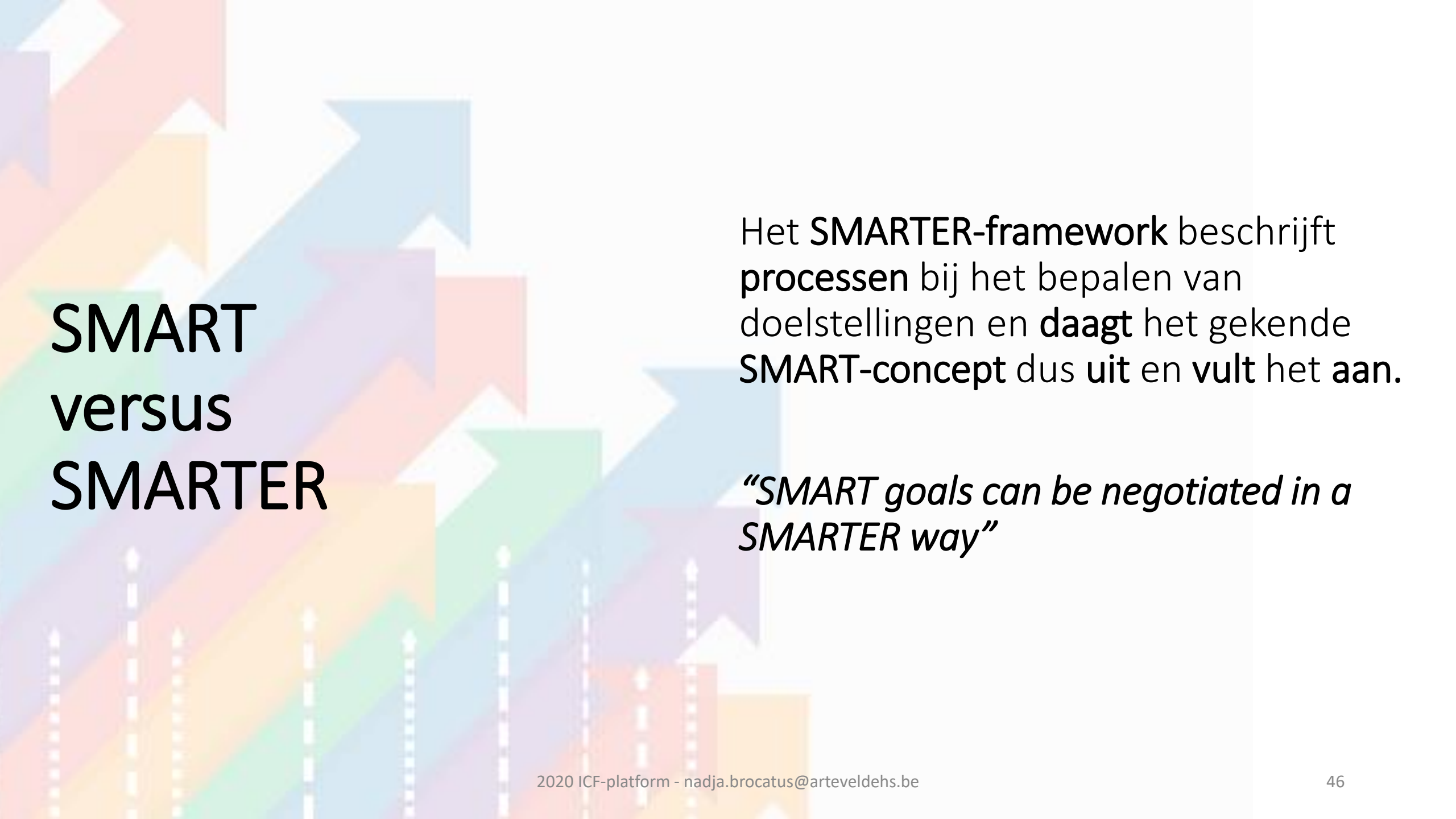

Figure 1. The *SMARTER* goal setting framework.

Belang relatie cliënt-therapeut

- **connectie** voelen, op dezelfde **golflengte** zitten
- deskundigheid cliënt erkennen

SMART	SMARTER
Specifiek	Shared
Meetbaar	Monitored
<i>Activerend/Acceptabel</i>	Accessible
<i>Realistisch/Relevant</i>	Relevant
Tijdsgebonden	Transparent
	Evolving
	Relationship centred

SMART versus SMARTER

Het **SMARTER-framework** beschrijft **processen** bij het bepalen van doelstellingen en **daagt** het gekende **SMART-concept** dus **uit** en **vult** het **aan**.

“SMART goals can be negotiated in a SMARTER way”

Ondanks
tendensen...
voorschriften
...

- **Visie op empowerment:**
 - = **actieve rol** van de **cliënt** en/of omgeving. Cliënt en/of omgeving zoekt mee naar oplossingen, neemt **verantwoordelijkheid**.
- **Zelfmanagement** (actieve rol nl. eigen zorgproces in handen nemen en eigen doelen stellen).

Vaststelling

... ferme discrepantie tussen de **tendens** om cliënten te **betrekken** bij het **bepalen van therapiedoelen** en de **realiteit** van de **praktijk** waar dit eerder **ONGEWOON** blijft...

Zie o.a. Rosewilliam et al. (2011), Cott (2004), Holliday et al. (2005), ...

*Veel succes met het
formuleren en
onderhandelen van
SMART-doelen op een
SMARTER manier*

Dank voor jullie aandacht en
belangstelling en voor jullie
vragen en bedenkingen

